

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato: 02.01.2017

Vår ref: 17/00003-1

Deres ref:

Høring - endring av forskrift om forvaltningsområdet for samisk språk

Innledning

Den norske kirke viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev d. 01.11.16 om endring i forskrift om forvaltningsområdet for samisk språk slik at Hattfjelldal kommune innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk. Sameloven kap. 3 omhandler rettighetene befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk har til bruk av samisk språk i møte med offentlige tjenester.

Den norske kirke er nevnt i Sameloven i paragraf 3-6 Individuelle kirkelige tjenester. § 3-6 forplikter Den norske kirke å tilby individuelle kirkelige tjenester på samisk til personer som ønsker det.

Den norske kirke vil innledningsvis uttrykke glede over muligheten for at Hattfjelldal kommune nå kan inkluderes i forvaltningsområdet for samisk språk. Hattfjelldal ligger i sørsamisk språkområde. Sørsamisk språk er spesielt utsatt og det er behov for tiltak som kan øke bruken og synligheten av språket. Sørsamiske brukere bor spredt og i flere kommuner, derfor er det viktig at mange kommuner i sørsamisk språkområde innlemmes slik at så mange som mulig kan nyte godt av den styrkingen av språket som en innlemming i forvaltningsområdet innebærer. Hattfjelldal kommune vil bli den første sørsamiske kommunen i Nordland fylke som innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk.

Dersom Hattfjelldal kommune nå innlemmes i forvaltningsområdet, så anser Den norske kirke at våre forpliktelser for befolkningen i Hattfjelldal med tanke på å styrke bruken av samisk språk også forsterkes.

Grunnlovens § 108 og § 16

Grunnloven § 108 lyder

“Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.”

Den norske kirke anser seg som forpliktet på å ivareta samisk kirkeliv, både ved at kirkelige tjenester og handlinger blir tilbudt på alle de tre samiske skriftspråkene og at samisk kirkeliv blir gitt likeverdig og nødvendig plass innen Den norske kirke.

Ved grunnlovsendringene i 2012 ble navnet *Den norske kirke* nedfelt i Grunnloven. Grunnloven § 16 bruker betegnelsen Den norske kirke og at denne kirken, som en evangelisk-luthersk kirke *forblir* Norges folkekirke.

Med disse endringene ble det lagt et grunnlag for ytterligere lovendringer med sikte på å tydeliggjøre et formelt skille mellom staten og Den norske kirke.

Endringer i kirkeloven fra 1. januar 2017

Den norske kirke vil også etter 1. januar 2017, når endringene i kirkeloven trer i kraft, være berørt i en rekke lovverk; kirkeloven, gravferdsloven, loven om Opplysningsvesenets fond og også sameloven.

Med endringen overføres ansvar og oppgaver fra statlige organer til kirkelige organer. Regjeringen har i Prop. 55 L Endringer i kirkeloven (omdanning av Den norske kirke til eget rettssubjekt mm.) omtalt Den norske kirke som en *Særlovregulert størrelse* (side 9, andre spalte).

I Prop 9 L Endringer i lov om trdomssamfunn og ymist anna og i lov om tilskott til livssynssamfunn (om statstilskott til Den norske kyrkja til pensjonspremie og egenkapital) legger regjeringen til grunn at staten også i tiden fremover kan «stille krav til Den norske kyrkja sine aktivitetar, kyrkja si organisering og struktur og gi kyrkja midlar for å oppfylle desse pliktene, utan at andre trus- og livssynssamfunn har krav på tilsvarande plikter eller tilsvarande støtte» (side 40, andre spalte).

På samme måte som for soknet, vil det nye rettssubjektet og dets organer bli lovregulerte størrelser – og slik sett beholde en relativt tydelig offentligrettslig karakter. Kirken vil bære mer preg av offentligrettslig enn en privatrettslig karakter. Selv om Den norske kirke ikke på samme måte som tidligere kan kalles statskirke, så forblir kirken med sin forankring i Grunnloven og i kirkeloven i en rettslig særstilling sammenliknet med de andre trossamfunnene. Dette begrunner også Den norske kirkes ansvar for å fremme bruken av samisk språk i våre tjenester som nevnt i sameloven. I den videre prosessen er det derfor også viktig at kostnader til å oppfylle våre forpliktelser som følge av dette, innarbeides fra staten i de bevilgninger som gis til Den norske kirke.

Samisk kirkeliv som premiss for arbeid med kirkeordning

Kirkemøtet behandlet i 2007 en sak om kirkens *Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning* (sak KM 8/07). Ett av premissene som ble vedtatt som styrende for arbeid med kirkens ordning er dette:

“Kirken har et særskilt ansvar for å ivareta samisk kirkeliv som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke. Dette begrunnes i samenes sterke historiske tilknytning til Den norske kirke, samt i samenes status som urfolk i Norge.»

I Kirkerådets arbeid med ny kirkeordning som kan tre i kraft etter at Stortinget vedtar ny lovgivning på tros- og livssynsfeltet, følges dette prinsippet. Kirkemøtet gir med andre ord en dobbelt begrunnelse for forpliktelsen; i *samenes sterke historiske tilknytning til Den norske kirke* og i kirkens urfolksansvar.

Strategiplan for samisk kirkeliv

Da Kirkemøtet vedtok Strategiplan for samisk kirkeliv i 2011 gjorde Kirkemøtet nye vedtak som gjentok forpliktelsen som Den norske kirke har. Følgende vedtak ble gjort i sak KM 8/11 Strategiplan for samisk kirkeliv:

1. Den norske kirkes visjon for samisk kirkeliv er:
Livskraftig og Likeverdig – samisk kirkeliv i Den norske kirke.
2. Kirkemøtet mener den fremlagte strategiplanen er et godt redskap for å styrke og utvikle samisk kirkeliv.

3. Kirkemøtet erkjenner at Den norske kirke har et særlig ansvar for samisk kirkeliv og for at samisk kirkeliv kan utvikles i pakt med samisk selvforståelse, samiske tradisjoner, nasjonal lov og internasjonale konvensjoner.

[..]

Styrking av samisk kirkelig demokrati

Som en oppfølging Strategiplan for samisk kirkeliv har Kirkerådet igangsatt et arbeid for å styrke det samisk kirkelige demokrati ved å foreslå opprettelsen av et samisk valgmøte/nominasjonsmøte med representasjon både fra nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk kirkeliv. Etter planen skal dette møte tre sammen hvert fjerde år og i tillegg til nominasjon og valg skal møtet drøfte saker som angår samisk kirkeliv.

De fleste samer i Norge tilhører Den norske kirke. Det betyr at Den norske kirke i dag også er en samisk kirke og har klare forpliktelser for samene som urfolk, og for samisk kirkeliv. Å inkludere samisk kirkeliv som en likeverdig del av Den norske kirke er å ta samisk språk og kultur på alvor, og se dets mangfold som en rikdom som hører med til Den norske kirkes helhet.

Oppsummering

Den norske kirke vil uttrykke glede over muligheten for at Hattfjelldal kommune nå kan inkluderes i forvaltningsområdet for samisk språk. Hattfjelldal kommune vil bli den første sørsamiske kommunen i Nordland fylke som innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk. Sørsamisk språk er spesielt utsatt og det er behov for tiltak som kan øke bruken og synligheten av språket.

Dersom Hattfjelldal kommune nå innlemmes i forvaltningsområdet, så anser Den norske kirke at våre forpliktelser for befolkningen i Hattfjelldal med tanke på å styrke bruken av samisk språk også forsterkes.

Med vennlig hilsen

Jens Petter Johnsen
Direktør, Kirkerådet

Risten Turi Aleksandersen
Generalsekretær, Samisk kirkeråd

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep 0032 OSLO